

Fakirdağ • Saliha Nilüfer

Çocuk Kitaplar • Roman • 180 sayfa • Önerilen sınıflar: 4,5,6

DOĞA ve EVREN • DUYGULAR • SOSYAL İLİŞKİLER • HAKLAR

arkeoloji • komşuluk • oyun • deprem • iletişim • gizem • önyargı • dış görünüş • arkadaşlık • hastalık • yeraltı • alışkanlıklar • sorumluluk • efsaneler • botanik • taşınmak

Gümüşsü Zamanı romanıyla sevilen yazar ve çevirmen **Saliha Nilüfer**, bu kez soru işaretleri ve endişelerle başlayan yeni hayatına alışmaya çalışan bir çocuğun hikâyesine odaklanıyor. Arkadaşlığın, oyunların, dayanışmanın farklı bir şehre alışmadaki rolünü anlatıyor. Merak duygusunun keşiflere götüren ve önyargıları yıkan gücünü duyumsatan, gizem ve macerayla dolu sıcak bir roman.

Derin ve ailesi, deprem sonrası yeni bir şehre taşınmak zorunda kalır. Oturacakları “ocman”ı yadırgayan Derin, eski evini ve alışkanlıklarını özler. Ama değişik oyunlar icat etme ustası, yaşıtı komşularla tanışınca işler değişir. Yeni arkadaşlarıyla birlikte ağaçlara tırmanmaya, kayıp kedinin izini sürmeye, “bahçe gatası” oynamaya, değişik bitkileri öğrenmeye başlar. Eskici bir dev, esrarengiz iki büklüm ihtiyar, ıssız bir bahçedeki taş kapak... Derin’in yeni yaşamında çözülecek çok gizem, ortaya çıkarılacak çok sır vardır artık...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın başında, depremin hemen sonrasında, Derin’in anne ve babasının hangi tutum ve davranışları dikkatinizi çekti? Sizce herhangi bir depremde panik davranışları önlenir mi, nasıl?
- 2- Çakırdağ’a taşınacaklarını öğrenen Derin’in tepkisi aşırı mı? Siz olsanız böyle bir durumda nasıl tepki verirdiniz? Aynı kent içinde ya da farklı kentlere taşınma, ailenin hayatını nasıl etkiler?
- 3- Bir çocuk için “ev” ne demektir, neyi temsil eder? Derin’in yaşadığı yeri, alışkanlıklarını, çevresini değiştirmek zorunda kalması kimin ya da neyin “suçu”? Bu durumdan doğa ve deprem mi sorumlu tutulmalı? Doğal afetlerin yıkıcı sonuçları önlenebilir mi?
- 4- Derin nasıl bir çocuk? Neden sözcükleri değiştiriyor? Caner ve Mehmet’le arkadaşlık kurmak için nasıl bir yol izliyor? Caner ve Mehmet kardeşlerin en dikkatinizi çeken özellikleri neler? Derin, hangi yönlerden iki kardeşten farklı?
- 5- Pakize Teyze’yi romanı okumayan birine nasıl tanıtırsınız? Çocuklar neden ondan korkuyor? Bu karakter size hangi masal kahramanını çağırıyor?
- 6- Kitapta hayvan sevgisi nasıl işlenmiş? Özellikle Çaçaron ve Fistan’ın romanda nasıl bir yeri ve değeri var?
- 7- Derin’in, doğum gününde annesinin bayılmasına verdiği tepkiyi yorumlayın. Sizce hayatı altüst olduğu için mi ağlıyor? Kendini mi düşünüyor yoksa üzüntüsünün daha derin nedenleri mi var?
- 8- Annenin hastalığı lojmandaki ilişkilerde nasıl bir fark yaratıyor? Sizce Derinler büyük kentte olsalar aynı farklılık yaşanır mıydı? Kendi kentinizdeki ilişkileri düşünerek yanıtlayın.
- 9- İşaret fişegi hangi durumlarda kullanılır? Fişegin bir evin bahçesine düşmesi normal mi? Böyle bir durum ne gibi tehlikeler doğurabilir?
- 10- Caner’le Derin arasında neler oluyor? Özellikle Pakize’nin evi ve çukur konularında neden çekişiyorlar; arkadaşlık ilişkilerinde sorun mu var?
- 11- Sarnıç ne işe yarar? Sarnıç ve kuyu aynı şey mi? Bahçede bir sarnıç olması tehlikeli olabilir mi?
- 12- Roman boyunca çocukların doğayla kurdukları ilişkide en çok neler dikkatinizi çekti? Bunlardan hangileri büyük kentlerde mümkün olmuyor?
- 13- Yerel gazete Alfa’nın romanda nasıl bir değeri var? Bir kentin kendi gazetesinin olması sizce önemli mi; kente katkısı nasıl olur?

14- Sokakta ve bahçede yaşadığı maceralar Derin'in kişiliğini nasıl etkiliyor? Sizce yeni eve taşındıkları ilk günlerde tablet alınmış olsaydı, Derin'in bu yeni çevredeki yaşamı ve arkadaşlık ilişkileri nasıl gelişirdi?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Çalıştay:** Öğrenciler; bireyler, sivil toplum kuruluşları, eğitim ve bilim kurumları, kent yöneticileri, hükümetler seçeneklerinden birini üstlenmek üzere 5 gruba ayrılınsın. Her grup, can ve mal güvenliğinin sağlanması için üstlendiği kişi/kurumun alması gereken önlemleri içeren deprem yönetimi ilkelerini hazırlasın. Grupların çalışmaları tamamlanınca önerileri tartışın ve işbirliği içinde olması gereken unsurları saptayın. Evde, okulda ve birey olarak hemen yapılması gerekenleri hayata geçirmek üzere adım atın.
- **Karikatür:** Komşu Feride Abla, Caner ve Mehmet kardeşler, Büfeci Enver Ağbi, Pakize Nine, Hurdacı Yarmagül, Bilgili Burçak ve Mızıkçı Berna gibi romandaki renkli karakterlerin karikatürlerini yapın ve "Fakirdağ Albümü"nde sergileyin.
- **Yarışma:** Öğrenciler romandaki çocukların oynadıkları Botanikus'u denemek üzere ikili ya da üçlü gruplansınlar. Her grup bir bitki seçsin, resmini bulsun ve hakkında ilginç, sıradışı bir hikâyeye yazsın ya da anlatsın. Diğer gruplar bitkinin adını tahmin ederek yanıtlarını bir kâğıda yazsın. En çok bitki adı bilen gruplara önceden hazırlanan "Botanik Profesörü" rozeti verilsin.
- **Araştırma:** Öğrenciler Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarından birini üstlenmek üzere 3 gruba ayrılınsın. Her grup üstlendikleri kıtada tarih boyunca gerçekleşen büyük depremleri, sonuçlarını ve karaları nasıl etkilediğini araştırarak sunum biçiminde diğerlerine aktarsın. Deprem yeryüzü için ne anlama geldiği, yanardağlar ve denizlerle nasıl bir ilişkisi olduğu tartışılsın.
- **Oyun:** Sınıfça önce hikâyedeki önyargı örneklerini belirleyin ve listeleyin. Bu önyargılı yaklaşımların nereden kaynaklandığını ve önyargıların ilişkilere ve iletişime etkilerini tartışın. İkinci aşamada sınıf 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup gerçek yaşamdan en az 3 önyargı örneği belirlesin. Gruplar sırayla örneklerini paylaşsın. (Örnek: Kadından iyi şoför olmaz, göçmenler kötüdür, politikacılar yalancıdır...) Sırası geldiği halde örnek söyleyemeyen grup yanar, oyun dışı kalır. Sonuçta bolca örnek bulan grup oyunun kazananı olur ve daha önce sınıfça hazırlanan "Önyargılar Oyunu Galibi" rozetine hak kazanır.
- **Gezi:** Çocukların Danimarkalı'nın bahçesinde buldukları mazgalla keşfettikleri sarnıçtan yola çıkarak başta İstanbul olmak üzere yaşadığınız kentteki tarihi sarnıçları araştırın. Öğrencilerden seçilecek küçük bir grup mümkünse bir sarnıca gezi yapsın ve çektikleri fotoğraflar eşliğinde izlenimlerini aktarsın. Gezi yapılamaması durumunda, konuyla ilgili bilgi toplamak için videolardan ve fotoğraflardan yararlanın. İstanbul'daki sarnıçlar için bkz. <https://listelist.com/istanbul-sarniclari/>.
- **Uygulama:** Öğrenciler, Derin'in yetişkinlere bakışını ifade eden "Büyükleri Anlama Rehberi"nin benzerini, değişik alanlara uygulamak üzere gruplara ayrılınsın. Her grup "Çocukları Anlama Rehberi", "Öğretmenleri Anlama Rehberi", "Köpekleri/Kedileri Anlama Rehberi", "Arkadaşı Anlama Rehberi", "Ablayı/Ağabeyi Anlama Rehberi" gibi yaratıcı düşünerek seçtiği bir başlıkta maddeler oluştursun. Grupların çalışmaları tartışılarak geliştirilsin. Grupların çalışmalarından en ilgi çeken maddeler, büyük fişlere yazılarak sınıfın uygun noktalarına asılsın.
- **Bulmaca:** Sınıfça dış görünüş ve önyargı arasındaki ilişkiyi sorgulayan bir bulmaca düzenleyin. Öğrenciler 2-3 kişilik gruplara ayrılınsın ve gruplar birbiriyle eşleşsin. Her grup diğerlerine göstermeden internetten siyasetçi, sanatçı, iş insanı, sporcu vb. bir ünlünün, alışılmış görünümünün dışındaki farklı fotoğraflarını bulsun. Yüzünü örterek eşleştirdiği diğer gruba göstere. Grup, evet-hayır ile yanıtlanan en fazla 3 soru sorarak kişiyi tanımak zorunda. Dış görünüşün farklılığına rağmen kişiyi doğru tahmin eden gruplar ödüllendirilsin. Etkinliğin sonunda dış görünüşün yanıltıcı olup olmadığı tartışılsın.